

Concept agenda regionaal ambtelijk overleg opvang ontheemden**Datum:** maandag 5 juni 2023**Tijd:** 13.00-14.00**Plaats:** Teams

Nr.	Onderwerp	Wie	Tijd	bijlagen
1.	Opening en mededelingen		13.00-13.05	
2.	Terugkoppeling overleggen: 1. Voorbereidend ambtelijk overleg PRT 15 juni 2023. <i>Voorstel om algemeen beeld te schetsen over de toenemende taakstellingen/opgaven en de uitdagingen om AZC's te ontwikkelen (politieke keuzes, maatschappelijk draagvlak en Bijzonder Provinciaal Landschap).</i>		13.05-13.10	Bijlage I
3	Vraag en aanbod; Uitrusten van opgaven (bespreking) <i>De integrale opvangopgave gaat over asielopvangcapaciteit, het huisvesten van statushouders en de opvang van Oekraïners. Die laatste categorie laat zich 9 (nog) moeilijk(er) vergelijken met de andere categorieën.</i> <i>We gaan in gesprek over de lokale behoeften tot uitrusten langs 2 voorstellen die door de gemeente Velsen en Haarlemmermeer zijn voorbereid.</i>	Allen	13.10-13.30	Bijlage II
4.	Beschouwing VNG-ledenbrief, toename van taakstellingen 1. De opgaven nemen toe. Hoe bereiden de gemeenten zich voor? 2. Waar kan regionale samenwerking helpen om elkaar te helpen 3. Inventarisatie van de crisisnoodopvangplannen <i>De maatschappelijke partners van de regio Kennemerland die in voorkomende gevallen het locatiemanagement voor de OEK-locaties verzorgen, zijn:</i> 1. Rode Kruis: inzetbaar voor opvang Oekraïense ontheemden én asielzoekers (CNO) 2. HVO Querido: inzetbaar voor opvang Oekraïense ontheemden én asielzoekers (CNO) 3. RIBW K/am: inzetbaar alleen voor Oekraïense ontheemden 4. Leger des Heils /(incl. onderaannemer St. Ontmoeting): inzetbaar alleen voor Oekraïense ontheemden <i>Mede op verzoek van Rode Kruis inventariseren we lokale crisisnoodopvangplannen en locaties</i> <i>Rode Kruis geeft aan:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Welke plannen hebben gemeente klaar staan en kunnen die gedeeld worden met de zorgpartners? • Naar welke zorgpartners kijken gemeenten voor het verzorgen van het locatiemanagement? Of zijn er ook plannen dit zelf te verzorgen? • Welke minimale standaarden hanteren gemeenten, kan het Rode Kruis daar op meedenken? <i>Het Rode Kruis dringt aan op een regionaal overleg over randvoorwaarden en minimale standaarden.</i>	Allen	13.30-13.45	-
	Onderwijsopgave (ter informatie) <i>De gemeenten in de regio Kennemerland werken samen aan de</i>		13.45-13.55	

	<p>opvangopgaven. De opvangopgave brengt ook aanpalende opgaven met zich mee zoals gezondheidszorg en het recht op onderwijs.</p> <ol style="list-style-type: none"> Gelet op het realiseren van asielopvangcapaciteit is er, op termijn, behoefte aan een AZC-school voor kinderen in de leeftijd 6-12. Dit stemmen we regionaal af St. Tabijn, die dat onderwijs nu verzorgt geeft aan dat ITK-onderwijs suboptimaal matcht voor asielzoekerskinderen gelet op verschil in perspectief op verblijf van nieuwkomers (brede zin) tov asielzoekerskinderen. Velsen spreekt hierover met Tabijn (lokale aanpak, korte termijn). Haarlem checkt dit Tabijn-signaal bij ITK-Haarlem. <ul style="list-style-type: none"> Nieuwkomers in de leeftijd 12-18 gaan naar ISK-scholen. Boven het kanaal kan SKILLS VMBO de verwachte groei nog wel aan. Onder het kanaal hanteert het ISK-Haarlem een wachtlijst (ruim 100). De 82 (AMV'ers en statushouders) in Driehuis ontvangen al ruimere tijd (minimaal 6 mnd) geen onderwijs. Dit vergt regionale afstemming op korte termijn. <p>Er wordt uitgekeken naar gesprekken met schoolbesturen boven én onder het kanaal om te verkennen welke kansen er liggen om de ISK-onderwijsopgave op korte termijn op te lossen en om de primaire onderwijsopgave (langere termijn) aan te pakken. Welke schoolbesturen kunnen en willen hier aan meewerken en wat daar (van gemeenten / COA) voor nodig is.</p>			
5.	<p>RO-vraagstukken (bespreking en besluitvorming)</p> <p>In de groepsapp worden -ook- wel eens vragen gesteld over zaken die met projectmanagement en bouw te maken hebben. In gesprekken is naar voren gekomen dat het wellicht goed is een regionale (tijdelijke) werkgroep in te richten waar op dat gebied kennis en ervaring uitgewisseld kan worden.</p>	Allen	13.55-14.00	
6	<p>Rondvraag en afsluiting</p>	Allen	14.00	

OPENSTAANDE ACTIEPUNTEN

nummer	Actie	Onderwerp, verkorte inhoud	Deadline	Wie
AO 2023-02	Draaiboek crisisnoodopvang	De regio houdt rekening met verzoeken om (extra) crisisnoodopvang voor Oekraïners. [REDACTED] en [REDACTED] werken aan een draaiboek (ambtelijk) voor zulke verzoeken. Bestuurlijk zullen we voorstellen dat igv crisis de BM'ers van de gemeenten aansluiten bij de stuurgroep voor opvang asiel.	week 19	[REDACTED]

AFGERONDE actiepunten

nummer	Actie	Onderwerp, verkorte inhoud	Deadline	Wie
AO 2023-04	Taakstelling en realisatie Uitrust sessie 2023	Naast het proces waarlangs opgaven uitgeruild kunnen worden, vergaderen we 1/5/2023 over het dekken van tekorten voor dat jaar. Alle	1/5/2023	allen

		aanspreekpunten hebben de gemeentelijke taakstelling en realisatie daarvan scherp en paraat. Peildatum 1 mei 2023		

gemeenten			
		taakstelling capaciteit	

	Beverwijk		
	Bloemendaal		
2 passagiersschepen aan de Conradkade in Haarlem: de MS Virginia en de Prinses Christina	Haarlem		
Van der Valk hotel Schiphol Rijksweg A4 (HVO querido io COA)	Haarlemmermeer		824
	Heemskerk		
	Heemstede		
	Uitgeest		
boot Silja	Velsen		
	Zandvoort		
totalen			824

gemeenten			
		taakstelling capaciteit	

Beverwijk		160	
Bloemendaal		90	
Haarlem		620	
Haarlemmermeer		607	
Heemskerk		149	

Heemstede		105	
Uitgeest		51	
Velsen		261	
Zandvoort		65	

totalen		2.108	
----------------	--	--------------	--

asielzoekers

realisatie capaciteit	bezetting v/d capaciteit	verschil
-----------------------	--------------------------	----------

256??		
475	475	
		0
		0
0		0
1000	248	
		0
1.731	723	907

gemeenten

Beverwijk
Bloemendaal
Haarlem
Haarlemmermeer
Heemskerk
Heemstede
Uitgeest
Velsen
Zandvoort

permanente asielopvangcapaciteit (regioplan)

gerealiseerde capaciteit april 2023	raming realisatie eind 2023	verwachte totale realisatie eind 2023	raming realisatie eind 2024	verwachte totale realisatie eind 2024
			160	160
	90	90		90
220	100	320	300	620
446		446	161	607
		0	149	149

	70	70	35	105
		0	51	51
64	300	364		364
		0	65	65
730	560	1.290	921	2.211

noodopvang Oekraïners

inspannings- verplichting GOO (90.000 landelijk 1/7/2023)	taak-stelling capaciteit GOO (75.000 landelijk)	capaciteit GOO	bezetting GOO	bezetting POO
219	194	87	87	50
123	109	144	144	62
847	751	544	493	511
821	728	732	727	356
204	181	183	175	31
143	127	110	87	19
72	64	30	18	20
357	316	187	192	86
89	79	136	136	75
2.876	2.549	2.153	2.059	1.210

huisvesting statushouders; Bron: <https://open.overheid.nl/Details,42b1b22b4eb42e7e6096649b2627422c0983d44f/1>

Bron: https://open.overheid.nl/Details/ronl-42b1b22b4eb42e7e6096649b2627422c0983d44f/1	waarvan amv	taakstelling 1e helft 2023	achterstand realisatie tot 1/7/2023
65	6	51	11
37	0	29	-5
252	20	195	25
246	20	191	94
61	5	47	9
43	4	33	-3
21	0	17	2
106	9	82	55
27	0	21	8
858	64	666	196

/ronl-

relatieve
achterstand

22%

13%

49%

19%

12%

67%

38%

**verdeelsleutel Kennemerland
opvang Oekrainers**

Beverwijk	7,6%
Bloemendaal	4,3%
Haarlem	29,5%
Haarlemmermeer	28,6%
Heemskerk	7,1%
Heemstede	5,0%
Uitgeest	2,5%
Velsen	12,4%
Zandvoort	3,1%
som	100%

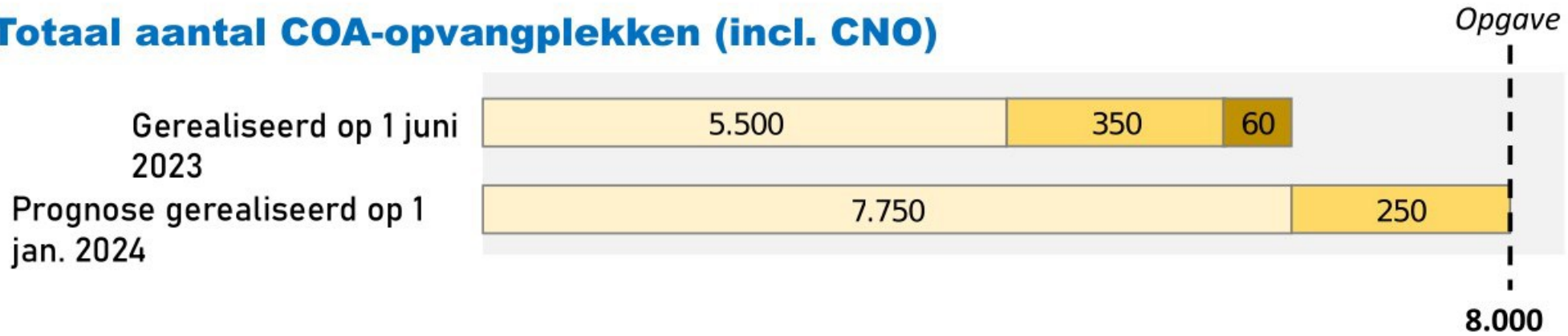
Regioplan Kennemerland

[naam spreker]

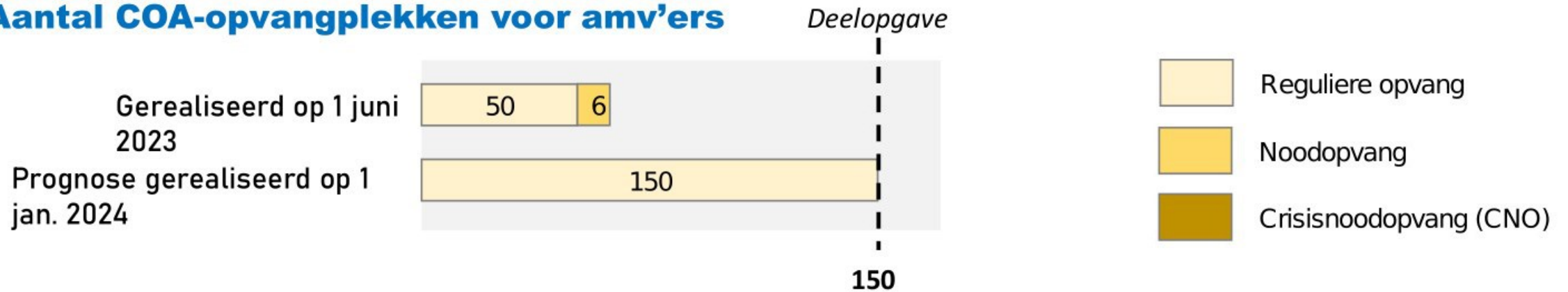

Realisatie van de COA-opvangopgave

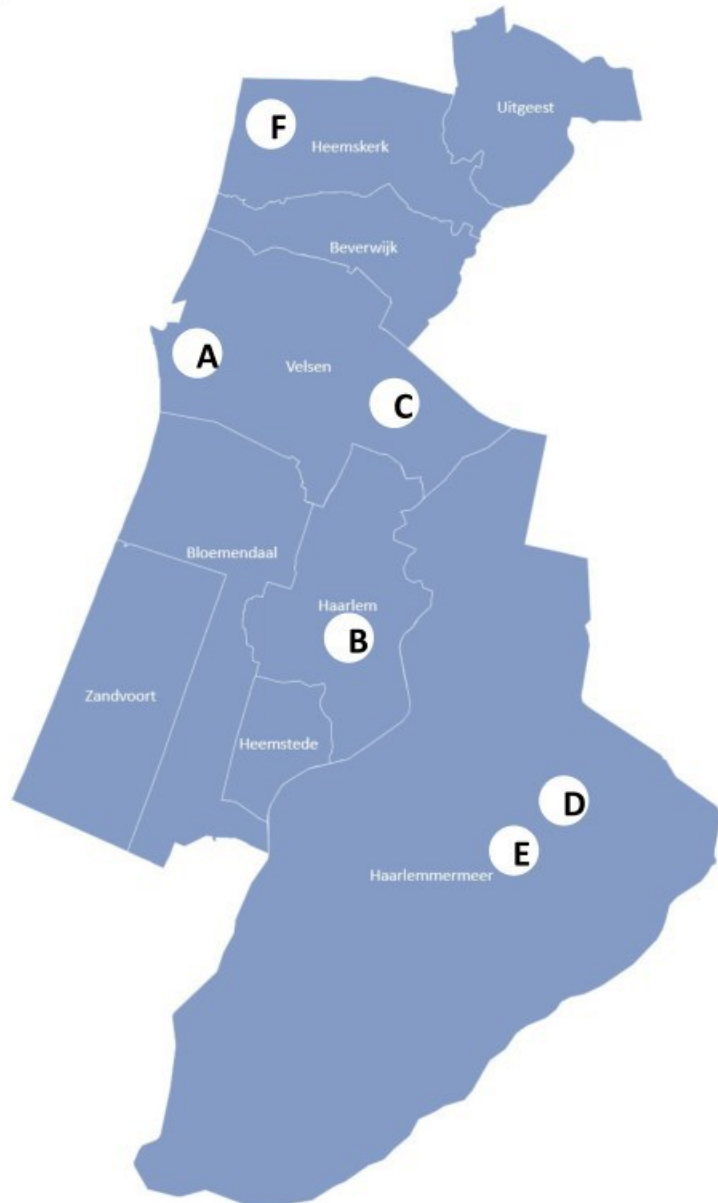
Totaal aantal COA-opvangplekken (incl. CNO)

Aantal COA-opvangplekken voor amv'ers

Locaties in het regioplan

Locatie	Gemeente	Doelgroep	# plekken
A.		Alg. of amv	
B.		Alg. of amv	
C.		Alg. of amv	
D.		Alg. of amv	
E.		Alg. of amv	
F.		Alg. of amv	
Reeds beschikbaar op 1-6-2023			
Totaal			

Ruimte voor een afbeelding o.i.d.

Aanleiding

De 9 gemeenten van de regio Kennemerland stellen locaties voor aan het COA die tot AZC's ontwikkeld kunnen worden.

De gemeenten Heemskerk en Uitgeest dragen gezamenlijk 1 locatie voor (tussen Tolhek en de Trompet) die is gelegen in bijzonder provinciaal landschap.

De gemeente Velsen onderzoekt op dit moment (mei 2023) 2 landlocaties die in al dan niet geheel in bijzonder provinciaal landschap liggen.

De gemeente Heemstede heeft in eerdere preselecties in het kader van opvang van Oekraïense vluchtelingen en statushouders BPL-locaties niet aan de gemeenteraad (en in het verlengde daarvan ook niet aan het COA) voorgedragen vanwege de moeite die het kost de benodigde provinciale ontheffing te verkrijgen om daar een AZC te kunnen ontwikkelen.

Bijzonder Provinciaal Landschap

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is het regime voor bescherming en waar mogelijk versterking en ontwikkeling van gebieden in Noord-Holland die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn. Het BPL is beschreven in kernkwaliteiten per deelgebied. De voormalige beschermingsregimes Bufferzones, Aardkundig Monument en Weidevogelleefgebied zijn geborgd in de kernkwaliteiten.

In het BPL zijn ruimtelijke ontwikkelingen toegestaan wanneer de beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast. Per locatie wordt aan de hand van de kernkwaliteiten een zorgvuldige afweging gemaakt welke ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, en welke ruimtelijke ontwikkelingen niet wenselijk zijn.

(gebrek aan) maatschappelijk draagvlak geen argument voor ontheffing

De gemeenten Heemskerk, Uitgeest en Velsen zien geen ruimte om, binnen de gemeentegrenzen, binnenstedelijk een AZC te ontwikkelen. Dat hangt, naast een tekort aan ruimte en milieuwetgeving, samen met het gebrek aan draagvlak in de gemeente en de benodigde instemming van de raden. Tegelijkertijd geeft de provincie aan dat de vereiste ontheffing om op BPL-gebied te kunnen ontwikkelen, alleen vergeven wordt wanneer aangetoond wordt dat het *feitelijk* onmogelijk is een AZC binnenstedelijk te ontwikkelen, en hierbij is 'NIMBY' geen argument. Gemeenten kunnen meer uitgebreid locatie-onderzoek verrichten, maar NIMBY speelt in de maatschappelijke en politieke realiteit wel degelijk een belangrijke rol.

In het gesprek met de bestuurders uit de gemeenten Heemskerk en Uitgeest met de Gedeputeerde ██████████ op 26 april jl. is afgesproken dat er een uitgebreider locatieonderzoek moet komen om de Statenleden te kunnen overtuigen van de noodzaak van de AZC locatie in BPL gebied. Inschatting is echter dat dit onvoldoende perspectief opgeleverd voor een ontheffing gezien het maatschappelijk draagvlak niet wordt meegenomen.

Strategie-scenario's

Kortom, hoewel het maatschappelijk draagvlak in de afweging voor ontheffing niet meeweegt, is dat nu juist de crux van de situatie. Deze belemmerende factor staat voor die gemeenten aan ontwikkeling en het realiseren van asiel opvangcapaciteit in de weg. Zonder instemming van de gemeenteraad en voldoende maatschappelijk draagvlak, is het realiseren van een AZC in afwachting van de spreidingswet niet reëel.

De tegenstelling tussen de provinciale afweging voor de BPL-ontheffing en de stellingname dat het gebrek aan maatschappelijk draagvlak voor binnenstedelijke ontwikkeling van een AZC niet meeweegt, wordt bovendien versterkt door de rol van de provincie die de spreiding van asielopvang in de provincie coördineert en bij inwerkingtreding van de spreidingswet daar toezicht op houdt.

Dit knelpunt vormt een belangentegenstelling waarbij bestuurlijke heroverweging van de provincie noodzakelijk is om dit dilemma op te kunnen lossen. Voor nadere bestuurlijke bespreking van dit dilemma worden de volgende mogelijkheden gezien:

1. Bespreking van de weging van de belangen kan door bestuurders van de betreffende regiogemeenten geagendeerd worden langs de lijn van de partijen van de Statenleden.
2. Inspreken bij een vergadering van een Statencommissie. Er kan gebruik worden gemaakt van het recht op inspraak bij een Statencommissievergadering.
3. Burgemeester Jos Wienen, in zijn rol als voorzitter van de stuurgroep asielopvang, kan het onderwerp agenderen in gesprek met de Commissaris van de Koning.
4. COA is de landelijke partij belast met voldoende en kwalitatief goede opvang van asielzoekers. Het COA kan gevraagd worden provinciaal druk uit te oefenen op de belangenafweging. Deze strategie kan in combinatie met het onder 3. genoemde voorstel worden ingezet. Daarnaast resteert de optie het COA te vragen landelijk druk uit te oefenen.

Gevraagd besluit

De portefeuille houdende bestuurders wordt gevraagd:

- Kennis te nemen van voorliggende notitie;
- En een keuze te maken uit een of meerdere van voorgedragen opties voor bestuurlijke besprekingen en agendering richting de Provincie Noord-Holland

Agenda regionaal ambtelijk overleg opvang ontheemden**Datum:** maandag 15 mei 2023**Tijd:** 13.00-14.00**Plaats:** Teams

Nr.	Onderwerp	Wie	Tijd	bijlagen
1.	Opening en mededelingen 1. Overgang naar de VMR-tool	█	13.00-13.05	Bijlage I en II
2.	Terugkoppeling overleggen: 1. Stuurgroep 8 mei 2023 2. PRT 8 mei 2023 3. Bespreking gemeentesecretarissen 12 mei 2023 4. Onderwijsopgave	█	13.05-13.20	
3	Uitruil opgaven – peil datum 1/5/2023 <i>Alle deelnemers leveren aan: per doelgroep, in absolute aantallen, de taakstelling (of inspanningsverplichting) en realisatie aan. Peildatum 1/5/2023.</i> <i>Iedere deelnemer wordt gevraagd de cijfers te presenteren en aan te geven welk aanbod en vraag resteert voor 2023.</i>	Allen	13.35-13.50	Bijlage III
4.	Beschouwing VNG-ledenbrief, toename van taakstellingen <i>De opgaven nemen toe. Hoe bereiden de gemeenten zich voor? Waar kan regionale samenwerking helpen om elkaar te helpen?</i>	█	13.20-13.30	Bijlage IV
5.	Hoofdpijnen schouwproces coa <i>Het COA schouwt voorgedragen locaties. Toch zijn er criteria waaraan voldaan moet worden, in ieder geval op hoofdpijnen. Zoals daar zijn: bepaalde grootte en (maximale) afstanden tot voorzieningen. Er is behoefte aan een document v/h COA met een bepaalde uitleg van parameters op hoofdpijnen. Ook om te kunnen waarborgen dat regionaal dezelfde uitleg (op hoofdpijnen) wordt gegeven, wanneer een locatie wordt afgewezen.</i>	█	13.30-13.35	
6	Rondvraag en afsluiting	Allen	13.50-14.00	

OPENSTAANDE ACTIEPUNTEN

nummer	Actie	Onderwerp, verkorte inhoud	Deadline	Wie
AO 2023-02	Draaiboek crisisnoodopvang	De regio houdt rekening met verzoeken om (extra) crisisnoodopvang voor Oekraïners. █ en █ werken aan een draaiboek (ambtelijk) voor zulke verzoeken. Bestuurlijk zullen we voorstellen dat igv crisis de BM'ers van de gemeenten aansluiten bij de stuurgroep voor opvang asiël.	week 19	█
AO 2023-04	Taakstelling en realisatie Uitruil sessie 2023	Naast het proces waarlangs opgaven uitgeruild kunnen worden, vergaderen we 1/5/2023 over het dekken van tekorten voor dat jaar. Alle	1/5/2023	allen

		aanspreekpunten hebben de gemeentelijke taakstelling en realisatie daarvan scherp en paraat. Peildatum 1 mei 2023		
--	--	--	--	--

AFGERONDE actiepunten

nummer	Actie	Onderwerp, verkorte inhoud	Deadline	Wie
AO 2023-01	Planning schouw-proces COA	Bij alle gemeenten zijn de contacten met het COA gelegd, een aantal locaties zijn al (gedeeltelijk) geschouwd. Voor het definitief stellen van het regioplan is het noodzakelijk dat het schouwproces volledig is doorlopen en de besluiten door de raden zijn genomen. <u>Actie</u> [redacted] achterhaalt de planning en duur v/h schouwen voor de regio	Week 18	[redacted]
AO 2023-03	Procesvoorstel uitruil tussen de opgaven	[redacted] een overleg in voor [redacted] om het voorstel uitruil tussen opgaven aan te vullen en aan te scherpen.	Week 18	[redacted]

gemeenten			
		taakstelling capaciteit	

	Beverwijk		
	Bloemendaal		
2 passagiersschepen aan de Conradkade in Haarlem: de MS Virginia en de Prinses Christina	Haarlem		
Van der Valk hotel Schiphol Rijksweg A4 (HVO querido io COA)	Haarlemmermeer		824
	Heemskerk		
	Heemstede		
	Uitgeest		
boot Silja	Velsen		
	Zandvoort		
totalen			824

gemeenten			
		taakstelling capaciteit	

Beverwijk		160	
Bloemendaal		90	
Haarlem		620	
Haarlemmermeer		607	
Heemskerk		149	
Heemstede		105	
Uitgeest		51	

Velsen		261	
Zandvoort		65	

totalen		2.108	
----------------	--	--------------	--

asielzoekers	
realisatie capaciteit	verschil

gemeenten

256	
475	
	0
	0
0	0
1000	
	0
1.731	907

Beverwijk
Bloemendaal
Haarlem
Haarlemmermeer
Heemskerk
Heemstede
Uitgeest
Velsen
Zandvoort

<i>permanente asielopvangcapaciteit (regioplan)</i>				
gerealiseerde capaciteit april 2023	raming realisatie eind 2023	verwachte totale realisatie eind 2023	raming realisatie eind 2024	verwachte totale realisatie eind 2024
			160	160
	90	90		90
220	100	320	300	620
446		446	161	607
		0	149	149
	70	70	35	105
		0	51	51

64	300	364		364
		0	65	65
730	560	1.290	921	2.211

noodopvang Oekraïners

inspannings- verplichting GOO (90.000 landelijk 1/7/2023)	taak-stelling capaciteit GOO (75.000 landelijk)	capaciteit GOO	bezetting GOO	bezetting POO
219	194	87	87	50
123	109	144	144	62
847	751	544	493	511
821	728	732	727	356
204	181	183	175	31
143	127	110	87	19
72	64	30	18	20
357	316	187	192	86
89	79	136	136	75
2.876	2.549	2.153	2.059	1.210

--	--	--

realisatie opvang OEK (=capaciteit GOO + bezetting POO)	verschil tov taakstelling	verschil tov verhoogde inspanningsverplichting (2.876)
---	---------------------------	--

137	-57	-82
206	97	83
1055	304	208
1088	360	267
214	33	10
129	2	-14
50	-14	-22
273	-43	-84
211	132	122
3.363	814	-1.339

gemeenten	huisvesting statushouders	
	taakstelling 2e helft 2023 (nbn)	taakstelling 1e helft 2023

Beverwijk		51
Bloemendaal		29
Haarlem		195
Haarlemmermeer		191
Heemskerk		47
Heemstede		33
Uitgeest		17
Velsen		82
Zandvoort		21

	0	666
--	---	-----

realisatie capaciteit	verschil

25	-26
	-29
170	-25
	-191
	-47
	-33
16	-1
84	2
13	-8
308	-358

**verdeelsleutel Kennemerland
opvang Oekrainers**

Beverwijk	7,6%
Bloemendaal	4,3%
Haarlem	29,5%
Haarlemmermeer	28,6%
Heemskerk	7,1%
Heemstede	5,0%
Uitgeest	2,5%
Velsen	12,4%
Zandvoort	3,1%
som	100%

Aan de leden

Datum

4 mei 2023

Ons kenmerk

U202300344

Lbr. 23/016

Telefoon

070 – 373 83 93

Onderwerp

Actuele opgaven asielopvang, huisvesting statushouders en integratie

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Het kabinet heeft op vrijdag 28 april bekendgemaakt dat er de komende periode wederom grote aantallen asielzoekers worden verwacht. Dit betekent dat de opgaven op het gebied van opvang, huisvesting en integratie nog groter worden. Dat baart de VNG zorgen: door de stijgende aantallen neemt de druk op gemeenten, uitvoeringsorganisaties, de woningmarkt en sociale voorzieningen verder toe. De asiel- en huisvestingsopgave komt bovendien naast de omvangrijke taak om ontheemden uit Oekraïne op te vangen.

Het staat buiten kijf dat moet worden voorkomen dat er opnieuw schrijnende situaties in de asielopvang ontstaan, zoals we die afgelopen zomer gezien hebben. Tot op heden hebben gemeenten en veiligheidsregio's zich daarvoor tot het uiterste ingespannen. Voor komend jaar staat Nederland echter een gigantische uitdaging te wachten, die valt of staat met de juiste ondersteuning vanuit het rijk – beleidsmatig, organisatorisch, financieel en qua menskracht. Het gaat dan niet alleen om het organiseren van opvang, maar ook om voldoende slagkracht op het gebied van wonen, zorg, onderwijs, inburgering en veiligheid. We constateren dat het rijk tot op heden onvoldoende structurele oplossingen biedt. Er zijn onder de huidige omstandigheden dan ook geen garanties te geven dat alle opgaven kunnen worden uitgevoerd.

Op vrijdag 28 april heeft het kabinet ook de Voorjaarsnota gepresenteerd. In deze ledenbrief informeren wij u over de inzet van de VNG met betrekking tot de cijfermatige opgaven, de verwachte impact op gemeenten en de onderdelen uit de Voorjaarsnota die raken aan migratie.

Opvang asielzoekers en Oekraïners

Asielopvang: ophoging capaciteitsbesluit COA

Het kabinet verwacht, op basis van de huidige inzichten uit de Meerjarige Productieprognose van het ministerie van JenV, dat er dit jaar ruim 70.000 personen in Nederland asiel aanvragen. Dit heeft consequenties voor het capaciteitsbesluit, waarin het benodigde aantal opvangplekken voor het COA wordt vastgesteld. Op basis van deze instroomcijfers wordt het aantal opvangplekken voor 1 januari 2024 verhoogd van 75.500 naar 77.100. Hieronder vallen ook 3.660 plekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv).

De staatssecretaris van JenV informeert gemeenten binnenkort per brief over wat het capaciteitsbesluit betekent voor de opgave per provincie. In deze brief gaat de staatssecretaris ook in op de benodigde versterking van de governance, met name de Provinciale Regietafels (PRT's). Hiertoe zal de komende weken door het rijk en de medeoverheden een voorstel worden uitgewerkt. Ook de VNG acht het van belang dat de PRT's verstevigd worden; nu is niet overal de benodigde capaciteit en slagkracht voor handen. Een goed functionerende PRT kan bijdragen aan provinciale (en/of regionale) afspraken over opvang tot en met integratie, het wegnemen van juridische en planologische belemmeringen en (indien gewenst) uitruil van de verschillende opgaven tussen gemeenten.

De 77.100 plekken moeten zoveel mogelijk bestaan uit (nood)opvangplekken bij het COA. Bedden in de gemeentelijke crisishulpopvang tellen mee als opvangplek, maar de insteek blijft dat er gewerkt wordt aan het vinden van duurzame opvangplekken zodat crisishulpopvang niet meer nodig is. Per 1 juli 2023 stopt de regierol vanuit de veiligheidsregio's ten aanzien van de crisishulpopvang. Er zijn CNO-locaties die ook na 1 juli 2023 open blijven. Dit is maatwerk dat door de betreffende gemeente in overleg met het COA wordt vormgegeven. De geldende financiële maatregelen blijven hiervoor van kracht.

Prognose asielzoekers 2024

Ook in 2024 voorziet het kabinet een forse toename van het aantal asielzoekers, waardoor het capaciteitsbesluit voor 1 januari 2025 naar verwachting substantieel hoger ligt. Over de exacte aantallen doet het kabinet nog geen uitspraken; dit volgt pas bij het capaciteitsbesluit komend najaar. De VNG vindt het – juist omdat het naar verluidt om grote aantallen gaat – onwenselijk dat het kabinet ervoor kiest de opgaven gefaseerd aan gemeenten mede te delen. Normaliter wordt een capaciteitsbesluit voor de komende twee jaar genomen, en maakt het rijk voor medeoverheden en partners inzichtelijk wat dit betekent. De VNG heeft het kabinet verzocht om ook nu provincies en gemeenten zo spoedig mogelijk, bij voorkeur voor de zomer, mee te nemen in de lange termijn visie en de prognoses.

Opvang ontheemden Oekraïne

Naast de opvang van asielzoekers, verzorgen gemeenten al ruim een jaar de opvang en ondersteuning van ontheemden uit Oekraïne. Op 16 december jl. heeft de staatssecretaris van JenV gemeenten en veiligheidsregio's verzocht om vóór 1 juli 2023 op te schalen van 75.000 naar 90.000 gemeentelijke opvangplekken. Het ministerie van JenV stelt nu dat er op basis van de laatste prognoses geen aanleiding is om de doelstelling voor 90.000 opvangplekken bij te stellen. Hierover stuurt de staatssecretaris op korte termijn een brief aan gemeenten.

Omdat het ministerie de situatie in Oekraïne te onvoorspelbaar vindt om verder vooruit te kijken, komt de staatssecretaris uiterlijk 1 juli 2023 terug op het benodigde aantal gemeentelijke opvangplekken per 1 januari 2024. Voor de VNG is het essentieel dat gemeenten en veiligheidsregio's de kosten voor opvang van ontheemden vergoed krijgen, conform de huidige afspraken, tot de taken zijn afgerond of overgedragen. Ook is het voor de VNG zaak de impact van de opvang van asielzoekers en Oekraïners op gemeenten niet los van elkaar te zien.

In maart jl. is door het kabinet besloten dat de toepassing van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor "derdelanders" onder de ontheemden uit Oekraïne, verlengd wordt tot 4 september aanstaande. Momenteel wordt in overleg tussen alle betrokken partijen gewerkt aan een aanpak om de uitstroom van derdelanders uit de gemeentelijke opvang rond die datum vorm te geven. Hiertoe wordt onder meer een voorstel uitgewerkt waarin de derdelanders die een asielaanvraag indienen, gefaseerd worden overgeplaatst naar COA-opvang. U wordt hierover binnenkort nader geïnformeerd.

Huisvesting statushouders: taakstelling 2023-II

De taakstelling voor huisvesting van statushouders is voor de tweede helft van 2023 vastgesteld op 27.300 personen. Dit is een ongekend grote opgave. De afgelopen periodes zijn gemeenten er als collectief steeds in geslaagd de taakstelling te behalen. Het is echter evident dat het in de huidige woningmarkt zeer ingewikkeld is voldoende woonruimte te organiseren. Gemeenten hebben immers niet alleen te maken met statushouders die moeten worden gehuisvest, maar ook met diverse andere (aandachts)groepen. Het is daarom van belang de huisvestingsopgave in de breedte te bezien en oog te houden voor de langere termijn. We roepen het rijk dan ook op regelgeving en investeringen zodanig in te richten, dat deze (zeker bij dalende instroom) benut kunnen worden voor diverse groepen woningzoekenden.

Spoedige huisvesting van statushouders in de gemeente blijft desalniettemin van groot belang. Niet alleen om uitstroom vanuit de asielopvang op gang te houden, maar vooral om een voorspoedige integratie van statushouders in hun toekomstige woongemeente te realiseren.

Het kabinet verwacht dat de taakstelling in 2024 verder stijgt. De VNG heeft het rijk nadrukkelijk verzocht de opgaven voor de aankomende taakstellingsperiodes zo vroeg mogelijk, en uiterlijk voor de wettelijk vastgestelde deadlines, naar gemeenten te communiceren.

Uit de crisis komen en blijven

Vervolg op bestuurlijke afspraken augustus 2022

In augustus 2022 hebben het rijk, de VNG, het Veiligheidsberaad en het IPO [bestuurlijke afspraken](#) gemaakt om uit de opvangcrisis te komen én te blijven. Het doel is om het opvang- en huisvestingslandschap structureel zo in te richten dat een goede landing van nieuwkomers in de maatschappij gestimuleerd wordt. Daarvoor is het noodzakelijk dat het rijk daadkracht toont, dat gemeenten in staat worden gesteld hun taken op het terrein van opvang tot en met integratie goed uit te voeren en dat alle betrokken partijen vanuit een integrale visie samenwerken.

Helaas moeten we constateren dat het rijk nog weinig voortvarendheid toont, in het bijzonder als het gaat om het realiseren van de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen. In de bestuurlijke afspraken van augustus 2022 is afgesproken dat er versneld uitvoering wordt gegeven aan de

Uitvoeringsagenda, inclusief uitbreiding van duurzame kleinschalige opvanglocaties. Daarnaast staat in de Uitvoeringsagenda dat statushouders en evident kansrijke asielzoekers zo snel mogelijk in regionale opvanglocaties worden geplaatst (waardoor zij vroegtijdig aansluiting kunnen zoeken op de arbeidsmarkt en in de maatschappij) en dat er meerdere gemeenschappelijke vreemdelingenlocaties komen. Al deze elementen zijn cruciaal voor het gewenste opvanglandschap. We blijven dan ook hameren op het nakomen van de gemaakte afspraken en zijn hierover continu met het rijk in gesprek.

Spreidingswet

Voor evenredig gespreide asielopvang is het noodzakelijk dat er op korte termijn een uitvoerbare spreidingswet komt. De VNG vindt het onbegrijpelijk dat het wetsvoorstel – ondanks forse kritiek van onder andere de VNG, IPO, COA, Vluchtelingenwerk en de Raad van State – ongewijzigd aan de Tweede Kamer is gestuurd voor behandeling. Met het huidige wetsvoorstel worden de doelstellingen van de spreidingswet immers niet behaald. Op 25 mei is er in de Tweede Kamer een Ronde Tafelgesprek over de spreidingswet. De VNG neemt deel aan dit gesprek en zal de Kamercommissie een toelichting geven op onze weging van de effectiviteit en uitvoerbaarheid. Het is waarschijnlijk dat de wetsbehandeling in de Tweede Kamer pas na de zomer plaatsvindt. Over de ontwikkelingen rondom de spreidingswet informeren wij u op een later moment nader.

Impact op sociale voorzieningen

De oplopende aantallen asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden hebben impact op onder andere wonen, zorg, onderwijs, integratie, leefbaarheid en daarmee op het draagvlak. Om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, heeft de VNG het rijk gevraagd te komen met een samenhangende aanpak. Voldoende personele capaciteit is randvoorwaardelijk voor het leveren van de gevraagde prestaties. Momenteel vormen de zeer krappe arbeidsmarkt en het tekort aan onder meer docenten, artsen en gemeentelijk personeel een van de grootste belemmeringen. Het is daarom van belang dat het rijk stevige, integrale regie voert. Daarbij moet verkokering en regelgeving die elkaar tegenwerkt worden tegengegaan.

Maatregelen sociaal domein

Op aandringen van de VNG vond op vrijdag 17 februari een bestuurlijk overleg plaats over de impact van migratie op de verschillende beleidsterreinen. Naast de VNG waren hierbij de bewindspersonen van JenV, BZK, SZW, VWS en OCW aanwezig. Naar aanleiding van dit overleg is het rijk aan de slag gegaan met maatregelen die de druk op gemeenten als gevolg van migratie moet verlichten. Dit is geen in steen gebeiteld pakket; het is een 'levende' inventarisatie van knelpunten en mogelijke oplossingen. Hoewel het maken van financiële afspraken niet de primaire insteek is, benadrukken we dat gemeenten voor alle opgaven op het gebied van opvang tot en met integratie en de aanpalende voorzieningen voldoende middelen moeten krijgen. Voor de VNG is het daarnaast van belang dat de maatregelen uitvoerbaar zijn en daadwerkelijk een oplossing bieden voor (actuele) problematiek.

Het ministerie van VWS verkent bijvoorbeeld de mogelijkheden om migranten met een zorgachtergrond beter in te zetten in de zorgsector, om zo de personeelstekorten deels te ondervangen.

Ondertussen werkt het ministerie van OCW aan spoedwetgeving die ruimte creëert om het onderwijs aan nieuwkomers flexibeler vorm te geven, waardoor wachtlijsten voorkomen kunnen

worden. Met betrekking tot deze spoedwet heeft de VNG aangegeven dat het van belang is goed te kijken naar het passend beleggen van verantwoordelijkheden en naar toereikende financiering voor het nieuwkomersonderwijs (inclusief onderwijshuisvesting).

Een andere maatregel is een onderzoek naar belemmeringen van asielzoekers bij toetreding tot de arbeidsmarkt. Het ministerie van SZW verkent aanpassing van de regelgeving, die voorschrijft dat asielzoekers uitsluitend mogen werken met een tewerkstellingsvergunning, nadat zij zes maanden in procedure zijn en voor maximaal 24 weken per jaar. De VNG heeft recentelijk ook voor aanpassing van deze regels gepleit in een brief aan de staatssecretaris van JenV en de minister van SZW. Wij menen dat vroege arbeidsparticipatie bevorderlijk is voor het welzijn van asielzoekers en voor een goede landing in de samenleving, bijdraagt aan het oplossen van de tekorten op de arbeidsmarkt, het beroep op sociale voorzieningen vermindert en bovendien goed is voor het maatschappelijk draagvlak. Zeker gezien de recente gerechtelijke uitspraak over de toegang tot werk voor asielzoekers, rekenen wij erop dat het kabinet overgaat tot een spoedige aanpassing van het beleid.

Voorjaarsnota 2023

Extra investeringen Voorjaarsnota

Op 28 april jl. heeft het kabinet de [Voorjaarsnota](#) gepresenteerd. Omdat de asielopgave hoger is dan voorzien, doet het kabinet forse investeringen in de asielketen (o.a. IND, COA en Nidos). Ook gemeenten krijgen extra budget om hun taken op het gebied van opvang, huisvesting en inburgering uit te voeren. In de Voorjaarsnota staat hierover onder meer het volgende:

- Stabiele financiering voor het COA: in de Voorjaarsnota geeft het kabinet aan dat de vaste opvangcapaciteit van het COA stapsgewijs wordt uitgebreid naar 41.000 plekken, waardoor schommelingen beter kunnen worden opgevangen. De VNG pleitte eerder ook al voor een stabielere financieringsvorm; de verwachting is dat dit zorgt voor meer stabiliteit en rust in gemeenten.
- Flexwoningen: er wordt in tranches ruim € 300 miljoen beschikbaar gesteld voor het stimuleren van flexwoningen. In mei gaat de volgende tranche van de Regeling Huisvesting Aandachtgroepen open. De eerste tranche van de nieuwe stimuleringsregeling voor flexwoningen volgt na de zomer en zal goed zijn voor circa 10.000 flexwoningen (voor starters, statushouders, Oekraïense ontheemden en andere spoedzoekers).
- Huisvesting grote gezinnen: er wordt € 16 miljoen vrijgemaakt voor het aanpassen van woningen, zodat gemeenten gezinnen van statushouders met 7 of meer personen makkelijker kunnen huisvesten. Deze regeling zal vier jaar lopen.
- Inburgeringsvoorzieningen: de verwachte stijging van de asielinstroom werkt meerjarig door in de uitgaven aan de Specifieke Uitkering voor de inburgeringsvoorzieningen. Het bedrag dat gereserveerd is voor de SPUK is daarom gestegen.
- Aanpassing macrobudget participatiewet (BUIG): omdat een groot deel van de statushouders afhankelijk is van een bijstandsuitkering, worden de uitgaven als gevolg van de hogere huisvestingstaakstelling in 2023 naar boven bijgesteld.
- Oekraïne: het kabinet raamt in totaal € 2,7 miljard voor opvang en huisvesting van ontheemden. In het sociaal domein wordt € 10 miljoen voor kindregelingen geraamd en € 15 miljoen voor taallessen. In de meicirculaire stelt het ministerie van SZW meer informatie beschikbaar over de verdeling van de taalmiddelen. Daarnaast zijn in de Voorjaarsnota middelen opgenomen voor onder andere de verlenging van de regeling medische zorg

ontheemden (€ 220 miljoen), verlenging van de meerkostenregeling gemeentelijke zorg (€ 46 miljoen), nieuwkomeronderwijs (€ 170 miljoen) en tijdelijke onderwijshuisvesting (€ 318 miljoen). Op het gebied van onderwijs betreft het geen extra investeringen; het gaat onder meer om reeds bekende financiering die over 2022 en 2023 wordt verdeeld.

Het realiseren van een bestendig stelsel van opvang tot en met integratie vraagt om meer dan louter financiële inzet, maar met het oog op de enorme opgaven staan wij positief tegenover deze investeringen.

Benodigde middelen voor inburgering

De hogere aantallen statushouders hebben niet alleen effect op het aantal inburgeringstrajecten (waarvoor de Specifieke Uitkering wordt opgehoogd), maar ook op de uitvoeringskosten voor gemeenten (die gefinancierd worden via het Gemeentefonds). Op grond van de bestuurlijke afspraken uit augustus 2022 is het budget voor uitvoeringskosten in de septembercirculaire van 2022 opgehoogd. Uitgangspunt was daarbij dat gemeenten passende financiering ontvangen voor de uitvoering van de Wi2021, dus dat eventuele hogere (uitvoerings)kosten leiden tot een bijstelling van het budget. Om de inburgering echt goed vorm te kunnen geven, roept de VNG het rijk daarnaast op om financiering voor participatie binnen de Wi2021 mee te laten groeien met de instroom van statushouders en om de onderwijsroute (ook in financieel opzicht) goed te regelen.

Ontbrekende financiering Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen

Tot slot is het opvallend dat in de Voorjaarsnota geen middelen beschikbaar worden gesteld voor de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) na 2023. Dit is opmerkelijk, omdat de landelijke uitrol van de LVV onderdeel is van het regeerakkoord en omdat de VNG en het rijk voornemens zijn hierover voor de zomer vervolgspraken te maken. Dat het kabinet nu toch geen financiering beschikbaar stelt voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerden is voor de VNG onaanvaardbaar; het gaat immers om een complexe doelgroep voor wie het reguliere instrumentarium van de migratieketen niet heeft gewerkt. Gemeenten mogen niet worden belast met openbare orde- en gezondheidsproblematiek van deze groep, terwijl er een werkende oplossing voor handen is. De VNG gaat spoedig met het ministerie van JenV in gesprek over wat deze ontwikkeling betekent voor het vervolg van de LVV.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Algemeen directeur